

356.331:355.233.1:371.673

METODIKA PŘÍPRAVY SKUPINOVÉHO CVIČENÍ VOJENSKÝCH LÉKAŘŮ NA MAPÁCH

Pplk. MUDr. Vladislav PROCHÁZKA
Západní vojenský okruh

Skupinová cvičení náčelníků zdravotnické služby (NZS) na mapách patří k jedné ze základních forem výcviku v problematice OTZS. Než přistoupím k přípravě a rozpracování tohoto tématu, je nutno se zmínit o všech formách cvičení zdravotnické služby. Ve svém článku chci podtrhnout význam přípravy zdravotnické služby v OTZS v době míru, která je základním postulátem přípravy vojenského lé-

kaře. Nemůže a nesmí existovat ve vojenské zdravotnické službě funkcionář, který by neovládal komplexně problematiku OTZS. V posledním období je kladen značný důraz na vojensko-odborné znalosti vojenského lékaře a tento článek by měl být skromným přínosem.

Základní formy a druhy výcviku zdravotnické služby můžeme schematicky rozčlenit podle následujícího přehledu:

Formy výcviku

Teoretická cvičení

Praktická cvičení

Názorná cvičení

Druhy výcviku

přednášky

rozbory historických zkušeností

semináře

skupinová zdravotnicko-taktická cvičení

zdravotnicko-taktické letáčky

štábní nácviky

takticko-pořadová cvičení

skupinová cvičení s prvky hry

promítání výcvikových filmů

technické výstavy

ukázky polní zdravotnické techniky a její vybavenost

Vojensko-zdravotnická cvičení		vojensko-zdravotnická cvičení na mapách velitelsko-štábní cvičení se spojovacími prostředky polní výcvik zdravotnické služby se sníženými počty sil a prostředků
Samostatná příprava		samostatné řešení zdravotnicko-taktických úkolů napsání referátu na zadané téma
Zvláštní druhy cvičení		účast na vševojskových a týlových cvičeních vojensko-historické polní vyjíždky

Skupinová zdravotnicko-taktická cvičení patří k nejvíce efektivním druhům výcviku funkcionářů zdravotnické služby. Při těchto praktických cvičeních jsou účastníci povinni rozpracovávat a studovat různé problémy. Při cvičeních na mapách, která jsou univerzální formou výcviku, se upevňují teoretické návyky, které jsou nutné pro řízení a uskutečňování zdravotnického zabezpečení v poli. Cílem skupinového cvičení na mapách je najít těsné spojení mezi teorií a praxí. Musíme si však uvědomit i slabou stránku, a to v tom, že se zde jedná o podmínky umělé situace, kterou však musíme maximálně přiblížit podmínkám za války. Při těchto cvičeních jde o nutnost upevnit teoretické znalosti a praktické návyky. Při těchto cvičeních jde o upevnění návyků v tom smyslu, aby příslušní funkcionáři zdravotnické služby byli schopni se správně rozhodovat, dobře řídit a velet.

Organizace skupinového cvičení na mapách musí obsahovat stanovenou tematiku a cíle cvičení, studium literatury, rozpracování a schválení zámyslu, učebně metodické materiály, přípravu materiální základny. Tematiku cvičení musí stanovit nadřízený náčelník zdravotnické služby na základě předešlého cvičení a na základě speciální přípravy. Cílem cvičení musí být získání návyků v plánování a organizaci zdravotnického zabezpečení pluku, divize apod. v různých druzích bojové činnosti. Řídící zaměstnání se musí bezpodmínečně podrobně seznámit s literaturou pojednávající o vedení bojové činnosti či operaci. V následující etapě musí prostudovat odbornou literaturu pojednávající o zdravotnickém zabezpečení vojsk v daném druhu bojové činnosti (operace). Důkladné zvládnutí léčebně odsunové, hygienicko-protiepidemické problematiky, otázek OPZHN, zabezpečení zdravotnickým materiálem a technikou je předpokladem cílevědomě postavit záměr cvičení a v neposledním připravit i učební materiály. Záměr cvičení ve své podstatě znamená, jakým způsobem bude realizována tematika zaměstnání. Záměr cvičení se skládá ze 3 částí:

1. Z obecné polohy, tj. názvu cvičení, obecných cílů cvičení, doby cvičení a místa jeho provedení.
2. Z plánu provedení cvičení, kde musí být

vedeny etapy cvičení, dílčí cíle, obsah učebních otázek, posloupnost jejich zpracování a rozčlenění doby pro cvičení.

3. Z takticko-týlové situace, stavu sil a prostředků zdravotnické služby.

Řídící zaměstnání musí jednoznačně určit jednotlivé učební otázky v každé etapě a postavit v nich dílčí učební cíle. Učební cíle jsou základními elementy rozpracování cvičení. Pro splnění zadaných cílů v každé etapě je nutné přesně stanovit dobu provedení. Posléze je možné připravit všechny modely taktické, týlové i zdravotnické situace. Velmi důležité je připravit takový model situace, aby cvičící si mohli správně ujasnit úkol a provést reálné zhodnocení situace a pak učinit správné a objektivní závěry. Jde o to, abychom naučili účastníky cvičení racionálně myslet, reálně formulovat rozhodnutí — to je základní smysl praktických cvičení. Z učebně metodických materiálů se musí rozpracovat učební úkoly, výchozí údaje a plán provedení cvičení. Učební úkol představuje důležitý dokument, který obsahuje vstupní údaje, bez nichž nelze rozpracovat učební otázky 1. etapy. Sestavuje se na základě zámyslu skupinového cvičení. Učební úkol kromě taktické, týlové a zdravotnické situace obsahuje informační materiály (data), úkoly k samostatné přípravě. Kromě toho učební úkoly mohou obsahovat nařízení nadřízených náčelníků apod. V přípravě k provedení skupinového cvičení na mapách významnou úlohu hraje metodické rozpracování. Skládá se ze tří částí:

1. Organizačně metodická část
2. Obecný plán cvičení
3. Metodické pokyny k provedení jednotlivých etap skupinového cvičení

Metodika skupinového cvičení na mapách musí obsahovat 2 základní dokumenty:

1. Učební úkoly skupinového cvičení na mapách.

Zde musí být rozpracována situace:

- a) taktická (všeobecná a zvláštní),
- b) týlová,
- c) zdravotnická,
- d) informační materiály (data),
- e) náplň úkolů pro cvičení,
- f) příklad doporučené literatury.

2. Metodické rozpracování (metodika) plánu skupinového cvičení, které obsahuje:

- a) tematiku,
- b) obecné učební a výchovné cíle,
- c) čas provedení,
- d) místo provedení,
- e) materiální technické zabezpečení (literaturu, názorné pomůcky, technické prostředky),
- f) učební otázky a rozpočet času,

Je bezpodmínečně důsledně rozpracovat učební otázky v jednotných etapách cvičení následujícím způsobem (tab. 1):

Tab. 1

Pořadové číslo zaměstnání (etapy)	Pořadové číslo	Učební otázky	Doba
1. zaměstnání (etapa)	1		
	2		
	3		
	4		
	5		
			celkem:
2. zaměstnání (etapa)	1		
	2		
	3		
	4		
	5		
			celkem:

g) obsah a metodiku provedení cvičení.

Řídící zaměstnání musí pak rozpracovat jednotlivé etapy cvičení, kde musí být uvedeny:

- a) témata etapy;
- b) dílčí učební a výchovné cíle;
- c) přehled názorných pomůcek a technických prostředků cvičení;
- d) témata jednotlivých učebních otázek, které jsou v souladu s plánem provedení cvičení;

e) obsah a metodické pokyny pro rozpracování stanovené učební otázky;

f) přílohy k metodickému rozpracování.

Úroveň a efektivnost cvičení závisí na přípravě cvičících ke cvičení. To znamená, že samostatná příprava funkcionářů zdravotnické služby je velmi důležitá. Při vedení zaměstnání je nutné důsledně vyžadovat od cvičících vysokou štábní kulturu zpracování všech dokumentů, naučit je stručně a promyšleně dokladovat, přijímat reálná rozhodnutí a operativně reagovat na změnu situace. Správně připravená a prováděná skupinová cvičení na mapách i v terénu přispívají ke zkvalitnění přípravy funkcionářů zdravotnické služby, zejména NZS útvarů, svazků i náčelníků polních zdravotnických zařízení v oblasti organizace zdravotnického zabezpečení vojsk v různých druzích bojové činnosti.

Souhrn

Metodika přípravy skupinového cvičení vojenských lékařů na mapách patří k jedné ze základních forem výcviku v problematice OTZS.

Patří k nejvíce efektivním druhům výcviku funkcionářů zdravotnické služby, kde se rozpracovávají a studují různorodé problémy. Upevňují se teoretické návyky, které jsou nutné pro řízení a realizování zdravotnického zabezpečení v poli. Správně připravené a vedené zaměstnání pomáhá najít těsné spojení mezi teorií a praxí.

Metodika skupinového cvičení na mapách musí obsahovat dva základní dokumenty, tj. učební úkoly a metodické rozpracování plánu skupinového cvičení.

Důsledné provádění skupinových cvičení přispívá k tomu, aby každý funkcionář zdravotnické služby byl schopen se správně rozhodovat, dobře řídit a velet, což je podmínkou pro kvalitní zdravotnické zabezpečení vojsk v bojových podmínkách.

Klíčová slova: Formy a druhy výcviku funkcionářů zdravotnické služby; Organizace skupinového cvičení na mapách; Metodické rozpracování cvičení.